

N:o 215.

Af herr **C. Lindhagen**, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige och till lag om renmärken.

I anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 56, ber jag att få motionsvis erinra följande beträffande

1:o. *Förslaget till lag om svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige.*

§§ 6 och 9.

1886 års lapplag har i det stora hela motsvarat behovet och förhållandena inom Norrbottens län. Deremot synes den ej i allo varit lyckosam för Vesterbottens och Jemtlands län, der renvården på senare tider råkat i stor oordning.

Detta omdöme gäller ej skogslapparne inom Norrbottens och Vesterbottens län. Upprätthållandet af skogslapparnes rätt att idka sin renskötsel äfven sommartiden i odlade bygder synes blifva ett allt olösligare problem. Ingen lagstiftning torde kunna i längden undanskjuta för dem nödvändigheten att öfvergå antingen till fjellappar eller till bofaste.

Viktigare och tacksammare är deremot uppgiften att genom lag bringa ordning i fjellapparnes näringsförhållanden. Ty om dem gäller för visso fortfarande följande, som yttrades i motiven till det komitébetänkande af 1883, som ligger till grund för 1886 års lag: »Det kan ej vara annat än lyckligt för ett land, med så vidsträckta fjell som vårt, att det finnes ett folk och ett djur, hvarigenom dessa stora trakter kunna afvinnas fördelar, och utkomst der skapas åt menniskor, hvilket icke annorledes än genom detta folk och dessa djur lärer kunna ske. Deraf ock nödvändigheten att

Bih. till Riksd. Prot. 1898. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 47 Häft. (N:is 215, 216). 1

ställa så, att de vanskligheter, som, utan utöfvares förvållande, ligga i sjelfva näringen, icke ökas genom intrång och missgrepp från utöfvare af andra näringar samt från dem, som hafva att afväga rättigheter och skyldigheter å ömse sidor».

Att renvården äfven bland fjellapparne inom Vesterbottens och Jemtlands län råkat på förfall konstateras allmänt, men om orsakerna yttrar man sig i allmänhet ganska sväfvande. Många förmena, att missförhållandet till en del är att tillskrifva den bestämmelsen i 1886 års lag, hvarigenom lapparnes forna vana att vin⁺ertiden flytta i vissa odlade byggder fastlogs i lagen såsom en rättighet, hvilken de derefter skulle tagit sig anledning att missbruka. Såsom bidragande orsaker framhålles äfven odlingens fortgång samt lappens beröring med den bofasta befolkningen, som förderfvar honom eller åtminstone inger honom smak för lefnadsvanor, oförenliga med det sträfsamma lif, som utgör betingelserna för en god rensköttsel. I Jemtland klagas från flera håll öfver de fasta lappskolornas förvekligande inflytande på lappbarnen.

Men den hufvudsakligaste och viktigaste anledningen synes ligga deri, att 1886 års lag borttog den inom hvarje lappby uppkomna indelningen i särskilda land, hvartill uteslutande rätt ansågs tillkomma olika hushåll, som jemväl derå erhöillo uttrycklig införsel af Konungens befallningshafvande mot erläggande af en viss afgift, (lappskatteland, skattefjell.)

1883 års komiterade funno nemligen denna anordning olämplig. Äfven fordom, säga komiterade, voro visserligen de trakter, der lapparne egde vistas sommartiden, indelade i lappbyar. Men inom hvarje by förekom ingen fördelning af dess område mellan byns medlemmar. Denna sakernas ordning hade bibehållit sig i Torneå och Luleå lappmarker af Norrbottens län, der jemväl föreskrifter i lappfogdeinstruktionen af den 5 augusti 1760 om reglering af lappantalet mellan byarne tid efter annan iakttagits. De nya grundsatser, som på andra håll gjort sig gällande och föranledt uppkomsten af gränser inom sjelfva byarne, hade visat sig medföra endast trängsel och brist å ett håll, öfverflödigt utrymme å ett annat. Derfor erfordrades här en återgång till hvad i gamla tider gäلت.

Med godkännande af denna uppfattning legaliserade 1886 års lag byindelning, men undandrog de särskilda innehafvarne af lappskattelandet och skattefjellen allt rättsskydd för deras innehaf och för de anordningar, som de till gagn för renskötseln eller till egen beqvämlighet och trefnad der vidtagit.

Inom Vesterbottens län synas en del lappfamiljer ännu söka hålla sig kvar i sina gamla, numera så otrygga besittningar; och åtminstone delvis lära ännu införselskatt erläggas.

I Jemtlands län åter har 1886 års lagstiftning gått i verkställighet med alla sina konsekvenser. Der sutto förut lapparne såsom åbor å renbetesfjellen på grund af särskilda inrymningsbref mot erläggande af de räntebelopp, som vid afvittring åren 1846—1856 faststälts för fjellen. Genom utslag den 6 december 1893 har emellertid Konungens befallningshafvande förklarad samtliga dessa räntor skola afskrifvas. Detta på den grund, att efter den 1886 vidtagna förändringen i dispositionen af renbetesfjellen hvarken lappbyarne, som egde afgiftsfritt begagna fjellen, eller någon annan kunde lagligen åläggas betala räntorna. En del lappar hade äfven vägrat vidare erlägga räntor för rättigheter, som sålunda fräntagits dem. Öfver nämnda utslag klagade emellertid åtskilliga lappar hos kammarkollegium under framhållande, att de funno icke något stadgande i den nya lagen, som hindrade dem erlägga skatt för fjellen, att de ansågo sig å andra sidan ega bättre och säkrare rätt till fjellen än andra, då de erlade räntorna, och att de kände sig »otrygga och utan hem», om de forna åborätterna med skattskyldighet borttogos. Såsom var att vänta, fastställdes emellertid utslaget af kammarkollegium. Konungens befallningshafvande, som tagit initiativet till nämnda skatteafföring långt innan befallningshafvande aflät sin bekanta underdåniga skrifvelse af den 15 augusti 1892, med förslag till ny lapplag för Jemtland, ansåg sig efter detta kunna i nämnda skrifvelse utpeka jemtlandslapparne såsom nådehjon och lösdrivvare och i sådant afseende bland annat redan då erinra, att de för alla förmåner, staten förunnade dem, ej »betalte ett enda öre som afgift eller någon skatt till staten».

Förutnämnda i 1886 års lag genomförda uppfattning, att betet borde vara gemensamt inom lappbyn, föreföll utan tvifvel, då den framkom, såsom påtagligen riktig*). Men nu efteråt har erfarenheten visat, att man därvid i mycket misstog sig.

Det är ju också klart, att när man för ett naturfolk som lapparne och i en sådan näringsgren som renskötseln med ett slag rubbar gammal häfd utan att sätta något annat i stället, så måste resultatet blifva anarki och allmän oreda. Härtill kommer äfven ett annat svårt förbiseende. Lappen är visserligen nomad, men deraf följer ej, att fullkomlig hemlöshet är det för honom naturligaste. Tvärtom är det känt, huru fästad han i allmänhet varit vid sitt stamhåll, de så kallade höst- och vårvistena. När man der beröfvar honom rätt till hemfrid och behandlar honom endast såsom ett

---

*) Två ledamöter i högsta domstolen anmärkte dock, att om på vissa trakter inrymningsbrefven uppfattats medföra sådan rätt, att reglering af lappantalet mellan lappbyarne derigenom förhindrades, så borde allenast för framtiden annan form för dessa upplätelser vidtagas.

nummer i en lös, nomadhord, så underkänner man hans människovärde och tager bort hans intresse för sin näring, på samma gång man beröfvar honom äfven möjligheterna att sammanhålla renarne och egna dem ordentlig omvårdnad.

Dessa synpunkter synas ej hafva framhållits till öfvervägande för den år 1895 tillsatta komité, hvars förslag hufvudsakligen upptagits i den kongl. propositionen. Åtminstone innehåller komiténs tryckta betänkande så godt som intet härom.

Men deremot belyses saken klart af vederbörande lappfogdar i deras öfver komitéförslaget afgifna utlåtanden, hvilkas talande innehåll i denna del synes mig särskildt förtjent att bevaras från glömskan. Sålunda anför lappfogden i Vesterbottens län A. F. Burman:

“Före tillkomsten af 1886 års lapplag var skattelandet detsamma för lappen som hemmanet är för bonden. Det gick i arf från far till son, så länge de voro nomader, och för detta land, som han dessutom på grund af införsel kunde kalla sitt, erlade han skatt till krona och presterskap. Der var sålunda hans fädernetorfvä och egentliga hem, och der hade han inrättat allting efter sitt behof samt för detta ändamål uppfört rengårdar, timrade visthus och kojor af resvirke. Inom dess område egde han att under alla årstider, om han så ville, använda betet och ordna sin renskötsel som honom bäst syntes utan att blifva ofredad af andra lappars renar. Härom fans visserligen ingenting i lag bestämdt, men den gamla goda sedvanan, att hvar och en respekterade den andres rätt härutinnan, hade så länge praktiserats, att det knappast var någon lapp, som icke trodde, att hans skatteland var i lag skyddadt mot intrång från andra. Detta gjorde äfven, att han icke heller sjelf fick ofreda sina grannar, och därför var han tvungen att använda tillräckligt antal vårdare för sina renar, så att dessa kunde hållas inom hans eget område strängt afskilda från andras. Följden häraf blef, att han ända från sitt skatteland kunde, med boskapen i en samlad skara, börja flyttningen till nedre landet, hvilken omständighet utgjorde och fortfarande utgör en sådan vigtig förutsättning för vinterflyttningens vidare lyckliga fortgång och afslutning, att jag icke nog kan framhålla den. Men 1886 års lapplag kom och bestämde blott, att de för lapparne afsatta land skulle indelas i lappbyar, samt att inom lappby ej andra lappar egde rätt att sommartiden uppehålla sig med sina renar än de, hvilka sjelfva erhållit rätt dertill eller egt rätt att vistas inom dess område. Om någon vidare fördelning af sommarbetet inom byn bestämdes icke. Härigenom förlorade nu den gamla skattelandsindelningen, som dock under gångna tider visat sig ensam mäktig att hålla ordning och reda i nomadlivet inom Vesterbottens län, sin fordna betydelse, och följderna uteblefvo ej. Då de förmögne bland lapparne, för hvilkas stora renantal betet redan börjat blifva

oordning, och det må fördenskull anses högst nödigt att genom lagbud, så vidt sådant sig göra låter, gifva ersättning för det som förlorats.“

Här synes det sålunda främst gälla att, såsom lappfogden säger, söka gifva ersättning för det som förlorats. Hur skall man sålunda kunna återgifva lapparne i Vesterbottens och Jemtlands län den mer eller mindre förlorade hemkänslan, som utgör ett så mäktigt och outhärligt bindemedel för ordnade förhållanden? Böra ej för detta ändamål de särskilda lappfamiljerna anvisas bestämda områden på de platser, der de sedan gammalt haft hemvist? På hvilka villkor böra dessa upplåtelse ske, så att å ena sidan lapparne känna sig trygga i sin besittning, men å andra sidan möjlighet bibehålles att kunna i mån af behof reglera områdestilldelningen? Hvilka grunder kunna tillämpas vid fördelningen af renbetena i syfte att befrämja en jemnare förmögenhetsställning bland lapparne och särskildt förebygga, att ej det öfvertag, de rike lapparne lära erhållit genom den uppkomna oredan, vid en blifvande områdestilldelning länder dem obehörigen till fördel? Kunna härvid mått och steg vidtagas, så att större vikt lägges vid en omsorgsfull och rationel renskötsel än vid ett skadligt uppdrifvande af renstockens storlek? Är det ej gagneligt, att de upplåtna nyttjanderätterna såsom förut stadfästas genom skriftliga, af Konungens befallningshafvande utgifna upplåtelsebref? Hvilka ytterligare åtgärder kunna erfordras för att bereda nyttjanderätten det rättsskydd, som på grund af områdenas större begränsning eller andra förhållanden må erfordras? Är det ej riktigt samt för höjande af lappens sjelfkänsla och sociala ställning äfven angeläget att, såsom förut, alla lappar erlægga någon liten skatt för sina besittningar? Allt detta är frågor, som sannolikt tarfvat noggrann utredning och pröfning. Men 1895 års komité har, som sagdt, ej föranledts gå på djupet af detta ämne. I betänkandet förekommer härom endast följande: I protokollet för ett af komiterade hållet sammanträde i Vesterbottens län är antecknadt: “Lapparne höllo före, att den sämre vården till stor del hade sin anledning i indelningen i lappbyar. Så länge hvar lapp hade uteslutande rätt till sitt skatteland, höllos renhjordarne skilda, och hvarje lapp hade sina renar bättre i sin hand. Sammanblandning af renarne inom lappbyns område försvårade vården om dem.“ Vid ett särskildt sammanträde med lappfogdarne yttrade lappfogden i Vesterbottens län, Burman, och dåvarande lappfogden i Jemtlands län, Suwe, att en fördelning af sommarbetet inom en lappby borde ovilkorligen ske, antingen lapparne kunna derom komma öfverens eller icke; och anmärkte Burman särskildt, att det nog blefve svårt att nu få en dylik indelning till stånd på lapparnes eget initiativ, emedan de förmögnare lapparne, som gerna ville öfverflytta vården af sina renar på de fattigare lapparne, af sådan anledning hade intresse af att betesmarkerna voro gemensamma. Sedan komite-

rade i sina motiver erinrat, hurusom, särskildt i norra Jemtland och Vesterbotten, af lapparne kraftigt framhållits, att möjligheten att under vistelsen på enskildes mark afhålla renarne från skadegörelse i hög grad berodde derpå, att en hvar lapp i god tid före flyttningen begynte och under flyttningen fortsatte att hålla sin hjord skild från andras, fortsätter komitén sålunda: "Inom Vesterbottens län anses det till och med af omtänksamma lappar vara ett önskemål för åstadkommande af en bättre vård af renar, att lapparne äfven i fjellen under sommartiden hålla sig qvar på sitt gamla lapps katteland och att sålunda lappbyns betesmarker icke begagnas gemensamt af de till byn hörande lappar." På denna utredning och motivering har i § 9 upptagits, att de byordningar, som enligt förslaget skola finnas för hvarje by, kunna få innehålla föreskrifter om "fördelning af sommarbetet inom lappbyn eller ordnandet i öfrigt af betesrättens utöfning."

Då nu detta stadgande tillkommit utan att, såvidt motiven utvisa, de viktiga frågor, som dermed skolat lösas, fått en allsidig utredning, och då i motiveringen vidare säges om de angelägenheter, som skola ordnas i byordningarne, att de i första hand äro en lapparnes inre angelägenhet och ej böra göras till föremål för den allmänna lagstiftningen, så synes man kunna hysa tvekan, huruvida nämnda stadgande inrymmer antagliga utsigter till en tillfredsställande lösning af spörsmål, hvilka förefalla mer än andra bort lösas företrädesvis genom direkt ingripande af statsmagten. I hvarje fall bör det vara af vikt, att uppmärksamheten fästes på hvad saken egentligen gäller, och det kan väl ifrågasättas, om ej åtminstone i sådant afseende till väckelse och ledning för framtiden i § 9 lämpligen borde äfven allmänt angifvas de ändamål, som med fördelningen af renbetena måste ytterst vinnas.

För befrämjande af angelägenheten, att lapparne hålla sina renhjordar åtskilda, har emellertid äfven upptagits föreskrift i § 6 om böter för uppsåtligt eller vålladt intrång å annan lappby under maj—september, d. v. s. under tid, då lapparne äro pligtige att hålla sig inom lappbyns gränser. Komiterades flertal, som ville för Vesterbottens och Jemtlands län utsträcka den stadgade tiden för vistelsen inom lappbyn till oktober, föreslogo dock, märkligt nog, icke att ansvarsbestämmelserna skulle inom dessa län afse jemväl sistnämnde månad, hvilket föranledde lappfogden i Vesterbottens län framhålla, att skyddet borde gälla "minst" hela den tid lapparne måste uppehålla sig inom lappbyn. Lappfogden i Jemtlands län åter yrkade redan inför komiterade, att skyddet borde der omfatta hela året. I de afgifna utlåtandena framhålles ytterligare nödvändigheten häraf såväl af lappfogden som af andra; och tillstyrkas dessa framställningar äfven af Konungens befallningshafvande.

Förhållandet lär vara, att inom flera lappbyar i Jemtlands län lapparne uppehålla sig mestadels hela året inom egna områden och inom de öfriga med få undantag söka, för undvikande af skadegörelse å hö, qvardröja der så länge som möjligt. Det är då af vigt, att betet inom byn ej minskas genom in-trång från andra byar, hvilket dessutom lätt föranleder, att renhjordarna skingras. Behofvet af det begärda utsträckta skyddet för lappbyn har äfven bestyrkts af erfarenheten. Det synes därför särskildt inom Jemtlands län, der förhållandet mellan lappar och bofaste är så ömtåligt, vara af vigt, att man på allt sätt stöder och uppmuntrar lapparnes bemödanden att uppehålla sig på renbetsfjellen så lång tid af året som möjligt.

I anledning af det nu sagda har jag sålunda velat vördsamt

dels yrka, att i § 6 förbudet mot vistelse å annan lappbys område må, åtminstone för Jemtlands län, utsträckas till hela året;

dels fästa uppmärksamhet på den, såsom det synes, viktigaste orsaken till lappväsendets förfall inom Vesterbottens och Jemtlands län, hvilket påkallar öfvervägande, huruvida, i hvad mån eller på hvad sätt denna orsak må anses blifva tillfyllestgörande undanröjd genom det i § 9 intagna stadgandet, att byordningen må kunna innehålla föreskrift om fördelning af samarbetet inom lappbyn och ordnandet i öfrigt af betesrättens utöfning.

§§ 14 och 15.

Såväl komiterades flertal som högsta domstolen hafva hemställt, att i förslaget må upptagas stadgande om ovilkorlig skyldighet att ersätta skada, som af renar förorsakas å trakt, der lapparne icke ega rätt att uppehålla sig någon tid af året. I enlighet med den mening, som uttalats af komiténs ordförande, har en dylik föreskrift dock ej influtit i Kongl. Maj:ts förslag af skäl, att den ansetts ej vara behöflig, men sannolikt skola föranleda talrika tvister om tillvaro eller icke tillvaro af sedvanerätt.

Denna sak, hvarom meningarne sålunda äro delade, förtjenar utan tvifvel att noga öfvervägas.

Förhållandet mellan lappar och bofaste har hitintills gestaltat sig så, att stridigheterna varit många, men rättegångarne sällsynta; och de omständigheter, som gjort, att man å ömse sidor fruktat inlåta sig på en oviss och dyr process, skola nog fortfarande visa sig verksamma i enahanda rigtning, äfven om det föreslagna stadgandet komme till stånd. Sannolikt skulle dettas

tillämpning ifrågasättas endast i klara fall; och enligt erfarenheten betalar lappen oftast godvilligt, när han finner sig ej kunna undgå ersättnings-skyldighet.

Men det ifrågasatta stadgandet kan derutöfver möjligen få en ganska stor betydelse, såsom egnadt att motverka de öfverklagade olägenheterna af sedvanerättens lagfästade, på samma gång derigenom visas ett visst billigt tillmötesgående mot den allmänna och ständigt återkommande fordran från bofaste, att lappen skall ovilkorligen ersätta all skada. Då, såsom man påstår, lappen numera, i medvetande af lagens innehåll, mångenstädes missbrukar sin sedvanerätt, så bör hvarje hot i lagen om ovilkorligt och kämbart äfventyr för denna rätts öfverskridande verka till att afhålla honom derifrån. Lappen är till sin natur sorglös och lättsinnig. Och man gör honom bestämdt obotlig skada genom att visa benägenhet lossa på sådana band, som tvinga honom att taga hänsyn och tänka sig för något litet.

Enligt högsta domstolens erinran eger stadgandet vidare en särskild betydelse för de orter, hvarest lappar förut icke vistats, men der å kronans mark, såsom i § 30 förutsättes, åt lapparne upplåtas renbetesland. En dylik upplåtelse egde 1888 rum å Särna kronopark i Dalarne, hvaraf bildats Idre lappby. Ett förslag till ny dylik disposition af kronoparker inom Särna föreligger för närvarande till behandling i finansdepartementet. Och ingen vet hvad framtiden i den vägen genom händelsernas tvång eller vederbörandes välvilja ytterligare kan bära i sitt sköte.

Jag tillåter mig därför föreslå,

att, på sätt högsta domstolen hemställt, i lagen upptages ett stadgande af samma innehåll som § 17 i komiterades förslag.

§ 26.

En af förslaget's viktigaste nyheter är upphäfvandet af bofastes renegarskap, hvilket det af många skäl blifvit en nödvändighet att afskaffa. Undantag är dock »tills vidare» gjordt för Norrbottens läns lappmark, der jordbrukarne skulle behöfva renskötseln såsom binäring till jordbruket och vederlag för intrång af skogslappar.

Häremot ha i afgifna utlåtanden från flera håll gjorts erinringar: Genom medgifvande af detta undantag skulle man på långt när ej vunnit hvad man äsyftat. Det vore ock nödvändigt, att ladugårdsskötseln utvecklades, men så länge bonden fick ega renar, af hvilka han kunde slagta till husbehof, visade erfarenheten, att ladugården försumrades. Många handlande

och andra bofaste inom lappmarken, som tillika vore jordbrukare, ockrade med renskötseln såsom affär. Fastställdes förbud för kustlandets inbyggare att ega renar, skulle sannolikt i stället renaffärer uppkomma i lika stort antal i lappmarken. Derfor yrkas, att åtminstone ett maximum fastställas, hvilket äfven Konungens befallningshafvande finner beaktansvärdt, men anser möta svårigheter vid tillämpningen.

Äfven om behovet för bofaste att fortfarande ega renar vore större i Norrbottens än i Vesterbottens lappmark, hvilket emellertid från det senare hållet uttryckligen bestrides, så synes dock hela reformen blifva halfgjord och kunna väsentligen förfelas, om bofaste inom Norrbottens lappmark fortfarande få obehindrad rätt till renbete för hur många renar som helst. Det torde ock blifva svårt gifva skäl för en anordning, som förbjuder en fattig fjellbonde i Vesterbotten att hålla sig med några renar, under det i Norrbottens lappmark, der redan nu bofaste finnas, som ega 1,000 renar hvar, stora affärer i renskötsel skulle få bedrifvas. Allt synes därför tala för fastställande åtminstone af ett maximum, i hvilket afseende må till ledning anföras, att inom Vesterbottens lappmark lära bofaste renegare i allmänhet ega tio högst tjugu renar. För kontrollen har man naturligtvis att närmast gå till den i § 11 omnämnda renlängd. Befinnes någon hafva för många renar, torde med det öfverskjutande antalet förfaras på sätt i § 26 mom. 2 stadgas.

Visserligen har ifrågavarande undantagsrätt tillagts endast egare eller brukare af jordbruksfastighet. Men enligt hvad som blifvit upplyst, har man genom denna begränsning allenast uppnått, att från åtnjutande af den medgifna förmånen uteslutits inhysingsfolk, backstugusittare och andra arbetare, hvilka för sin utkomst äro mer eller mindre beroende af besittningen utaf en eller annan dragren. Enligt en allmänt uttalad önskan tillstyrker därför äfven Konungens befallningshafvande, att det må tillåtas lapp att under sin vård hafva jemväl dragrenar, tillhörande den icke jordbrukande befolkningen i lappmarkerna, samt dessutom äfven personer i Pajala, Täreändö och Korpi-lombolo kommuner. Denna fråga tarfvar dock först närmare utredning genom inhemtande af en del upplysningar, som ej kunna erhållas ur handlingarne.

Emellertid hemställer jag,

att den i 26 § 3 mom. omförmälda rätt för lapp att hafva under sin vård renar, tillhörande annan än lapp, må begränsas till högst tjugu renar för hvarje sådan person, men å andra sidan, derest det låter sig göra, utsträckas att omfatta äfven dragrenar, hvem än må vara deras egare.

2:o. *Förslaget till lag om renmärken.*

§ 2.

Från Norrbotten, der renskötseln är af större omfattning och betydelse än på andra orter, har från många kompetenta håll påyrkats inrättandet för hvarje tingslag af en särskild renmärkesnämnd, sammansatt af sakkunniga personer. Den skulle sammanträda omedelbart före eller under tingen för att granska ansökningar om fastställelse eller inregistrering af renmärken samt deröfver afgifva yttrande till rätten. Konungens befallningshafvande tillstyrker äfven dessa framställningar.

Lappfogden säger, att »en lång sorglig erfarenhet» visat behovet af en sådan nämnd. Ännu mer trängande synes då detta behof blifva, derest Riksdagen antager det nu framlagda förslaget till en strängare renmärkeslag, af hvars konsekventa tillämpning man väntar sig många fördelar. Nämnden bör naturligtvis ej inrättas på andra orter, än der den är särskildt behöflig. I lagen torde därför endast stadgas om dess sammansättning, men öfverlemnas åt Konungen förordna, för hvilka tingslag den skall inrättas.

På grund af hvad sålunda anförts hemställes,

att i lagen må upptagas föreskrift om att en särskild renmärkesnämnd må kunna inrättas för tingslag, der behof af en dylik nämnd förefinnes.

Jag anhåller vördsamt, att denna motion må remitteras till lagutskottet, som lämpligast torde efter närmare utredning formulera de ändringar eller tillägg i lagtexten, som må föranledas af motionen, derest den i någon del anses förtjena afseende.

Stockholm den 26 februari 1898.

Carl Lindhagen.
